Hans

Doeltreffend

Er gebeuren mooie dingen in de Haagse sport. Terwijl de meeste seizoenen hun einde naderen en er volop strijd gaande is voor prijzen of lijfsbehoud, komen de zomersporten voorzichtig om de hoek kijken. Net als de wintersporten die een toetje kennen al van zich laten horen. Het eerste plein in Den Haag is immers al voorzien van oranje vlaggetjes, die duiden op het naderende WK voetbal. Daar ga ik gemakshalve vanuit, want binnen onze stadsgrenzen is er ook meer dan genoeg internationale topsport te beleven deze zomer. Zowel op het strand, als pal naast het Kyocera Stadion, wordt de laatste hand gelegd aan tijdelijke stadions, waarin straks op het hoogste niveau wordt gesport. In het The Hague Beach Stadium wordt onder meer de Grand Slam Beach Volleybal gehouden, maar nu voor het eerst met een miljoen dollar aan prijzengeld; slechts één andere Grand Slam in de wereld heeft net zoveel prijzengeld.
Naast en in de Haagse voetbaltempel barst straks het WK Hockey los. De beste mannen- en vrouwenteams uit de hele wereld maken dan uit wie zich de mondiale titels mogen toeëigenen. Zich niets aantrekkend van de bouwwerkzaamheden naast het stadion, gaan de Haagse voetballers gestaag door met hun strijd om buiten de gevarenzone van de degradatie te blijven. Een missie die dankzij een sterke opmars, goede kans van slagen heeft. Vorige week dinsdag hadden de voetballers tijd voor een groepsuitje. Ze splitsten op in twee groepen, waarbij een deel richting Medisch Centrum Haaglanden reed en de anderen naar het Juliana Kinderziekenhuis. Een middag lang bekommerden de voetballers zich om zieke kindjes. Een gebroken been of een levensbedreigende ziekte? Ieder kreeg evenveel aandacht van de profs. Natuurlijk hoort dit allemaal bij de actie ADO in de Maatschappij, waarbij de club laat zien zich ook om de minder gefortuneerden van de stad te bekommeren. Ik vind dit gewoon geweldig. Net zoals de sportdagen die de leerlingen van het Segbroek College, diezelfde dag – en ook een dag eerder – organiseerden voor gehandicapten. Leerlingen met gymnastiek als examenvak werden gekoppeld aan een leeftijdgenoot met een geestelijke of lichamelijke beperking.
Sport verbroedert wordt er beweerd. In deze gevallen (er zijn gelukkig talloze acties zoals hiervoor) doet sport meer. Hier wordt jonge mensen, die door het lot zijn getroffen, een paar onvergetelijke momenten gegund. De kostprijs is wat tijd en inspanning. Het resultaat is een sportief hoogtepunt op de meest doeltreffende manier.

Hans Willink

De rijke geschiedenis van het Nationaal Schaakgebouw en DD

‘Dat we oubollig genoemd worden, daar zijn we trots op’

Ooit speelde Den Haag een prominente rol als grondlegger van het vaderlandse en mondiale schaken. Van die tijd zijn het Nationaal Schaakgebouw en DD, de oudste vereniging van Nederland, nog over.

Door Klaas-Jan Droppert

Voorzitter Auke de Vries aan zet op een schaakbord dat de Tweede Wereldoorlog heeft overleefd.
▸ Foto: Haagsetopsport.nl/Ronald Mooiman

DD is de afkorting van Discendo Discimus, hetgeen in het Latijn ‘al lerende, leren wij’ betekent. Een treffende naam voor de oudste schaakvereniging van Nederland (opgericht op 29 december 1852) en het gebouw waarin zij haar sport beoefent. Het pand aan de Van Speijkstraat oogt als een gewoon huis, maar achter de voordeur gaat een enorm rijke geschiedenis schuil. Een geschiedenis die lopende door het gebouw beetje bij beetje ontrafeld wordt.
Hier werd in 1929 tussen de latere winnaar Aleksandr Aljechin en Efim Bogoljubov, beiden afkomstig uit de Sovjet-Unie, om de wereldtitel gespeeld. En negentien jaar later was het gebouw het decor voor de vacante mondiale titel van de overleden Aljechin. Max Euwe was één van de vijf deelnemers maar moest de winst aan de Rus Mikhail Botwinnik laten.
Al sinds de aankoop van het gebouw in 1926 is DD huurder. Daarvoor leidde de club een zwervend bestaan. De schaakvereniging speelde op diverse locaties maar werd vaak ‘weggekeken’ vanwege het geringe gebruik van consumpties.
Dat het Nationaal Schaakgebouw er komt, is te danken aan Alexander Rueb. Hij is niet alleen de voormalige voorzitter van DD maar ook van de Nederlandse Schaakbond en mede-oprichter van de wereldschaakbond FIDE. Lang hield zowel de mondiale als de vaderlandse bond kantoor in de Van Speijkstraat.
En niet de minsten kwamen over de vloer, want DD kende prominente leden. Jan Hein Donner, voormalig Tweede Kamervoorzitter Dick Dolman en provo-activist Roel van Duin schaakten hier hun partijen. “Tegenwoordig is de band met de politiek niet zo intensief meer”, zegt voorzitter Auke de Vries. “Waarschijnlijk hebben ministers geen tijd meer. Of burgemeester Jozias van Aartsen lid is? Nee, ik geloof ook niet dat hij kan schaken”.

Liberaal

Drie jaar geledèn nam De Vries de voorzittershamer over. Dat gebeurde na een roerige periode. “Er ontstond een hooglopende discussie over wel of niet een rookverbod invoeren. Bestuursleden stapten vervolgens op. Toen alles weer in rustig vaarwater was, heb ik de boel opgepakt”.
Het was een rimpeling in een verder rustig voortkabbelende vereniging. “Wij hebben een liberale inslag, leden hechten er erg aan om iedereen in zijn waarde te laten. Bij ons zullen er geen verhitte politieke discussies ontstaan. Je mening geven gebeurt wel, maar dan op een beschaafde manier”.
Het past bij het imago van het Koninklijk Haagsch Schaakgenootschap DD. “Clubs die hier op bezoek komen, noemen ons vanwege onze tradities wel eens oubollig. Dat doet ons niets. Sterker, we zijn er zelfs trots op. De huismeester van het gebouw noemt ons wel eens een eliteclub. Dat stamt vooral uit de tijd dat in dit gebouw ook een herensociëteit zat. Maar er is ook sprake van enige mate van jaloezie. Wie kan er nu zeggen dat ze haar thuiswedstrijden in het Nationaal Schaakgebouw speelt. Als wij uit spelen, komen we in bejaardenhuizen, wijkgebouwen of sporthallen terecht. Dat haalt het niet bij ons gebouw”.

Bedrijvigheid

Drie dagen in de week worden er pionnen, lopers, paarden, koninginnen en koningen verplaatst. Dat gebeurt op dinsdag- en donderdagavond en op zaterdag. In de drie zalen, genoemd naar de prominente leden Belinfante, Rueb en Donner, kunnen schakers hier terecht. Dat gebeurt ook op deze dinsdagavond als de vereniging letterlijk en figuurlijk op verschillende borden schaakt. Terwijl De Vries in de grote Ruebzaal vertelt, schuiven verschillende schakers aan om hun partijen te gaan spelen. In de Belinfante-zaal geeft Jop Delemarre schaakles aan de jeugd, terwijl pr-manager Dimitri Karagantcheff weer een kamer verder onderhandelt met een Serviër die mogelijk het eerste team gaat versterken. Het tekent de bedrijvigheid die er op de dagen dat DD het gebouw huurt, heerst. De Vries: “Naast de competitiewedstrijden voor de verschillende teams hebben we ook een interne competitie en een laddercompetitie. Bij die laatste speel je tegen een gelijkwaardige tegenstander. Win je dan volgt er een sterkere, verlies je dan is de volgende opponent zwakker. Op die manier kan je stijgen en zakken op de ladder. Op zaterdag zijn er vaak bijzondere toernooien, zoals snelschaakwedstrijden en de jeugd maken we spelenderwijs vertrouwd met het schaken”.
DD kent meer dan honderd leden en is daarmee de grootste en hoogstspelende schaakvereniging van Den Haag. De club is stabiel te noemen. Toch kijkt De Vries al naar de toekomst. Er zijn manieren om vers bloed aan DD toe te voegen. “Onze ex-voorzitter Henk Happel gaat proberen thuisschakers uit hun huis te krijgen door een toernooi te gaan spelen. Daarbij willen we graag aansluiten. En verder zouden we ons meer op expats kunnen richten, al doen we dat ook. Zo is de ambassadeur van Rusland lid van verdienste en speelt zijn zoon bij ons. Maar wat je ziet is dat mensen in hun jeugd bij ons leren schaken, daarna vanwege studie of gezin een tijdje weggaan en rond hun veertigste de sport weer oppakken. Daardoor zijn we stabiel. Wat wel jammer is, is dat Den Haag nog niet een echte studentenstad is. Daarmee zouden we het gebrek aan leden tussen de 20 en 40 jaar kunnen opvangen. Er komen wel steeds meer studenten naar Den Haag maar we gaan nog niet aan de poorten van de campus rammelen”.

Schaakbibliotheek

Meer leden zijn welkom, maar nog niet nodig. Momenteel heeft DD nog een andere mooie bron van inkomsten. “Als schakers verhuizen of komen te overlijden, gaat hun schaakbibliotheek vaak naar ons. Via onze website www.dd1852.nl verkopen we deze boeken. Dat levert jaarlijks wel enkele duizenden euro’s op”.
Met die verkoop sluit het huidige DD naadloos bij het verleden aan. Voormalige voorzitter Rueb richtte in het Nationaal Schaakgebouw een schaakbibliotheek op. Maar op last van de Duitse bezetter moest het gebouw op 18 januari 1944 ontruimd worden. Terwijl DD die winter haar wedstrijden onder andere in de foyer van de ijskoude Odeon-bioscoop speelde, verplaatste Rueb zijn bibliotheek en het FIDE-archief naar een fabriek elders in Den Haag. Maar op 3 maart 1945 zag de voorzitter zijn levenswerk tijdens het bombardement van het Bezuidenhout vernietigd worden. De hele bibliotheek en het archief zijn verloren gegaan. Slechts een aantal bijzondere schaakspelen, dat in een speelgoedwinkel op het Noordeinde ondergebracht was, is later naar het Nationaal Schaakgebouw teruggekeerd. Ze vormen de band tussen heden en verleden. Onderdeel van een roemrijke geschiedenis, maar ook symbool dat de schaaksport in de Van Speijkstraat nog springlevend is. Een tikje oubollig volgens sommigen, maar daarom zeker niet minder de moeite waard om behouden te blijven.

Eerste team op hoogste niveau

Binnen DD leeft de wens om op het hoogste schaakniveau van Nederland actief te zijn. Momenteel speelt het eerste team in de eerste klasse. “Maar wij zijn het als oudste schaakvereniging van Nederland en als grootste van de stad aan onze stand verplicht om in de hoogste klasse uit te komen”, zegt De Vries. “Willen we dat bereiken, dan moeten we spelers gaan betalen. En dat willen we alleen op een verantwoorde manier doen. Niet door de leden met een contributieverhoging op kosten te jagen, maar via sponsoring. Momenteel lukt dat nog niet, maar wat niet is kan nog komen”. Van het eerste team worden alleen grootmeester John van der Wiel en gelegenheidsspeler Fedorchuk door de club betaald. Deze in Parijs wonende Rus wordt de laatste tijd vaker ingevlogen omdat DD nog naar de tweede klasse kan degraderen. Op 10 mei moeten de Hagenaars in de laatste competitiewedstrijd het vege lijf zien te redden.